

Број/Број: 01,02,03/11-05-450/08
Сарајево/Сарајево, 20. 11. 2008.

Kolegiju obaju domova Parlamentarne skupštine BiH

Povjerenstvu za vanjske poslove Zastupničkog doma PSBiH

Povjerenstvu za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, promet i veze Doma naroda PSBiH

Kolegiju Tajništva PSBiH

**IZVJEŠĆE S TREĆEG PLENARNOG ZASJEDANJA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
MEDITERANA, Monako, 13-15. studenog 2008. godine**

U Monaku je od 13. do 15. studenog 2008. održano treće plenarno zasjedanje Parlamentarne skupštine Mediterana na kojem su sudjelovala nacionalna izaslanstva 22 države članice PAM-a, predstavnici regionalnih parlamenata, nemediteranskih zemalja, međunarodnih i nevladinih organizacija. U izaslanstvu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine bili su: g. Niko Lozančić, predsjedatelj Zastupničkog doma PSBiH, g. Slaven Katičić, savjetnik, gđica Edina Hrnjić, stručna suradnica za suradnju s međunarodnim organizacijama, i g. Adnan Bešić, prevoditelj. Izaslanstvo je na zasjedanju pratio i akreditirani veleposlanik BiH u Monaku g. Almir Šahović.

Službenom otvaranju zasjedanja prethodili su zatvoreni sastanci dviju glavnih geopolitičkih skupina (sjeverne i južne), na kojima su razmatrani prijedlozi kandidata za članstvo u Uredu Parlamentarne skupštine Mediterana, s obzirom na završetak mandata dosadašnjim članovima.

Nakon sastanaka geopolitičkih skupina, g. Lozančić se susreo s g. Sergiom Piazzom, glavnim tajnikom Parlamentarne skupštine Mediterana. Gospodin Piazzini kratko je upoznao g. Lozančića s radom PAM-a, izražavajući zadovoljstvo što će g. Lozančić biti jedini predsjednik parlamenta koji će se obratiti na plenarnom zasjedanju PAM-a, posebice zbog iskustva kroz koje je prošla Bosna i Hercegovine. Naveo je kako način koji je BiH pronašla za zajednički život predstavlja nadu za Balkan i Srednji istok. G. Lozančić se zahvalio na ukazanoj prilici za obraćanje na ovome skupu nadajući se da će imati mogućnost prenijeti iskustva Bosne i Hercegovine, posebice kada je u pitanju rad multietničkih parlamenata.

Treće plenarno zasjedanje Parlamentarne skupštine Mediterana svečano je otvorio princ Albert II. od Monaka. U svome je govoru princ Albert naglasio značaj Mediterana i uloge koju Kneževina Monako ima u podršci i rješavanju pitanja od zajedničkoga interesa, kao što su održivi razvoj i zaštita okoliša. Kada su u pitanju sukobi u regiji, istaknuo je da je za Monako iznimno važna neutralnost.

Na početku rada Skupštine nazočnima se obratio i g. Stephane Valeri, predsjednik Nacionalnog vijeća Monaka, koji je istaknuo kako razumijevanje Mediterana pomaže razumijevanju regije sa svim njezinim

nesigurnostima i nadama. Također, parlamenti imaju važnu ulogu u promicanju pravde i mira, te je u tom smislu posebice podcrtao važnost parlamentarne diplomacije kao komplementarne diplomaciji na razini vlada. Dodao je da Parlamentarna skupština Mediterana nudi platformu za dijalog koji nadilazi tradicionalni rascjep između sjevera i juga.

Predsjednik Skupštine g. Abdelwahed Radi nazočnima je pročitao poruku glavnog tajnika Ujedinjenih naroda Ban Ki Moona. Glavni tajnik UN-a poslao je proruku o Mediteranu kao jedinstvenoj mješavini kultura, iskustava i pogleda na svijet, gdje se snažno osjeća globalna međuovisnost počevši od zaštite okoliša i trgovine do mira i sigurnosti. Osobito je bio zadovoljan najnovijim pozitivnim pomacima u mediteranskoj regiji koji, kako je rekao, ulijevaju nadu. U tom je smislu naročito važnim ocijenio pregovore između Izraela i Palestine, otvaranje neizravnih pregovora između Izraela i Sirije uz posredovanje Turske, uspostavu diplomatskih odnosa između Sirije i Libanona, te spremnost dviju strana za postizanje rješenja ciparskog pitanja. Iako su ovi pomaci značajni, još uvijek su slabi te je stoga, prema mišljenju tajnika UN-a, potrebno da zemlje regije, kao prijatelji i kao susjedi, preuzmu aktivniju ulogu u podupiranju ovih težnji za postizanje mira.

Nakon uvodnih obraćanja upriličen je kratak susret najviših uzvanika s princom Albertom II. od Monaka. Susretu je nazočio i g. Lozančić i tom se prigodom zahvalio princu Albertu na podršci koju je Kneževina Monako pružala Bosni i Hercegovini.

U nastavku zasjedanja Skupštine nazočnima su se obratili: g. Niko Lozančić, predsjedatelj Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, g. Alexander Dzashov, potpredsjednik Parlamentarne skupštine za crnomorsku ekonomsku suradnju (PABSEC), g. Maxwell Gaylard, zamjenik specijalnog koordinatora UN-a za mirovni proces na Srednjem istoku (UNSCO), te prof. Carlo Rubbia, dobitnik Nobelove nagrade za fiziku (Europska organizacija za nuklearna istraživanja - CERN).

U svome je obraćanju g. Lozančić istaknuo kako je zasjedanje Parlamentarne skupštine Mediterana prilika za iskazivanje zajedničkog opredjeljenja za suradnju, dijalog i bolje razumijevanje među narodima i državama Mediterana. Međusobno upoznavanje i razmjena različitih iskustava i informacija mogu pridonijeti boljem razumijevanju i jačanju povjerenja. G. Lozančić je govorio o naprecima koje je ostvarila BiH nakon vjerojatno najkrvavijeg sukoba na tlu Europe poslije II. svjetskog rata. Spomenuo je uspostavu i učvršćivanje mira i demokratskih institucija, provođenje izbora prema demokratskim standardima, povratak raseljenih i izbjeglih, uspostavu jedinstvenih oružanih snaga, uspostavu neovisne obavještajne agencije, reformu fiskalnog, obrazovnog i sustava javnog informiranja, te javne uprave i policijskih snaga, i na koncu potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju s EU i započinjanje intenziviranog dijaloga o pristupanju NATO-u. Ističući kako je Parlamentarna skupština Mediterana prilika za neposrednu razmjenu iskustava kroz koju se jačaju međusobni odnosi i kultura dijaloga, kompromisa te međusobnog uvažavanja, g. Lozančić pozvao je države članice da sa skupa upute zajedničke poruke mira i ohrabrenja, poruke svijesti o zajedničkim problemima i zajedničkoj spremnosti za njihovo rješavanje.¹

U nastavku zasjedanja prezentirane su aktivnosti triju stalnih komiteta: Prvog stalnog komiteta (*Komitet za političku i sigurnosnu suradnju*), Drugog stalnog komiteta (*Komitet za ekonomsku, socijalnu i suradnju u području okoliša*) te Trećeg stalnog komiteta (*Komitet za dijalog između civilizacija i ljudska prava*).

Središnji događaj na trećem plenarnom zasjedanju Parlamentarne skupštine Mediterana bila je prezentacija i usvajanje Mediteranske povelje, političkog manifesta kojim se izražava opredjeljenje za mir, sigurnost i napredak u ime mediteranskih naroda. Povelja, prema riječima predsjednika PAM-a Abdelwahida Radia, dokument je kojim se definiraju identitet Mediterana i mapa puta za budućnost regije.²

¹ Integralni tekst obraćanja g. Lozančića nalazi se u privitku Izvješća

² Tekst Mediteranske povelje s dodatkom nalazi se u privitku Izvješća

Na zasjedanju PAM-a potekla je i inicijativa za obilježavanje Dana Mediterana, koju je prezentirala gđa Elissavet Papademetriou, potpredsjednica PAM-a. Svake godine će 21. ožujka biti obilježen kao Dan Mediterana, a tema kojom će biti obilježen prvi Dan Mediterana 21. ožujka 2009. godine je: „Zajedničke vrijednosti – zajedničke aspiracije“ i bit će prije svega usmjerena na mlade iz mediteranske regije.

Na završetku zasjedanja izabran je novi predsjednik PAM-a, kao i novi članovi Ureda tijekom iduće dvije godine. Za predsjednika PAM-a izabran je g. Rudy Salles, dopredsjednik Nacionalne skupštine Francuske, dok su za članove Ureda izabrani: gđa Elissavet Papademetriou (Grčka), g. Francesco Amoroso (Italija), g. Suleiman Ghneimat (Jordan), g. Muhamed Titna Alaoui (Maroko), g. Tayseer Quba'a (Palestina) i g. José Junqueiro (Portugal). Ostalo je upražnjeno mjesto u Uredu koje ispred južne geopolitičke skupine pripada Alžiru.

Sudionicima trećeg plenarnog zasjedanja Parlamentarne skupštine Mediterana prezentirano je i financijsko izvješće za 2008. godinu te Projekcija proračuna i pojedinačni doprinosi država članica za 2009. godinu. Prema riječima glavnog tajnika PAM-a, otegotna okolnost u financijskom pogledu je što tri države članice nisu uplatile doprinose za 2008. godinu (BiH je uredno izvršila uplatu 11.000 eura, koliko iznosi njezin doprinos), te je apelirao na pravodobno izvršenje uplata za 2009. godinu. Buudući da Proračun PAM-a za 2009. godinu nije povećan, iznos koji BiH treba uplatiti za rad PAM-a ostao je isti kao i u 2008. godini (ukupno 11.000 eura).

Sudjelovanjem izaslanstva Parlamentarne skupštine BiH na trećem plenarnom zasjedanju Parlamentarne skupštine Mediterana ukazano je na potrebu aktivnijeg i redovitijeg angažmana zastupnika u radu te institucije. Naime, ostale države članice Parlamentarne skupštine Mediterana zastupljene su u stalnim povjerenstvima koja broje maksimalno pet članova uključenih u redovite aktivnosti PAM-a (tri stalna komiteta, potkomiteta, redovna godišnja zasjedanja), te bi bilo uputno angažman zastupnika iz BiH sa *ad hoc* razine podići na razinu stalne zastupljenosti u Parlamentarnoj skupštini Mediterana.

Izvješće pripremila:

Edina Hrnjić

Stručna suradnica za suradnju
s međunarodnim organizacijama

Izvješće odobrio:

Niko Lozančić

Predsjedatelj Zastupničkog doma

Dostaviti:

- naslovu
- Odjelu za informacije i dokumentaciju
- Ministarstvu vanjskih poslova BiH
- a/a